

ЕКЛЕСІЯСТ

Розділ: **1** 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

РОЗДІЛ: 1

Слова Когелета, Давидового сина, царя в Єрусалимі.

² Марнота марнот, каже Когелет, марнота марнот - геть усе марнота.

³ Що за користь людині з усіх її трудів, які вона завдає собі під сонцем?

⁴ Рід відходить і рід приходить, земля ж перебуває повіки.

⁵ Так само і сонце сходить, і сонце заходить і поспішає до свого місця, де має сходити.

⁶ Вітер віє на південь, і звертає на північ: знай крутиться та й крутиться, повіваючи, та й знов повертається до своїх кругобігів.

⁷ Усі ріки течуть у море, та море не наповнюється. До місця, звідки течуть ріки, туди вони повертаються знову.

⁸ Усякі речі втомлюють людину, а чому - ніхто не каже. Око не насититься баченням, вухо не наповниться слуханням.

⁹ Те, що було, є те саме, що буде; те, що зробилось, є те саме, що зробиться. Нема нічого нового під сонцем.

¹⁰ Як є щось, про що кажуть: «Глянь: ось нове!» - то воно вже давно було у віках, які були перед нами.

¹¹ Немає згадки про минулих, та й про тих, що будуть потім, - не згадають про них ті, що прийдуть опісля.

¹² Я, Когелет, був царем над Ізраїлем в Єрусалимі.

¹³ Віддався я всім серцем розслідуванням та мудрим вивідуванням усього, що під сонцем. Це ж невдячне заняття, що Бог дав людям, щоб вони клопоталися.

¹⁴ Я бачив усе, що діється під сонцем, і що ж? Усе марнота й гонитва за вітром.

¹⁵ Криве не може стати прямим, і того, що бракує, не можна полічити.

¹⁶ Подумав я у серці: ось я придбав собі велику і глибоку мудрість, понад усіх, що були передо мною над Єрусалимом, і серце моє дознало велемудрости й знання.

¹⁷ Я віддався моїм серцем, щоб спізнати мудрість, спізнати глупоту і безумство, і я довідався, що й це гонитва за вітром,

¹⁸ бо у великій мудрості - велика журба, хто додає знання, додає страждання.

РОЗДІЛ: 2

Я мовив сам до себе: Нум випробую тебе радіщами: заживай добра! Але й це марнота.

2 Про сміх я сказав: Він безумний! - а про радість: Яка з неї користь?

3 Я намагавсь у моїм серці звеселяти вином моє тіло, тоді, як ум мій проводив усім розумно, а й віддаватись дурушам, аж докіль не побачу, в чому полягає щастя синів людських, які трудяться під небом за час короткого віку їхнього.

4 Я взявся був до великої праці: набудував собі будинків, насадив собі виноградників, **5** розвів собі сади й городи і насадив у них усякого дерева плодового.

6 Я накопав собі ставів на воду, щоб буйний гай з них поливати.

7 Придбав собі рабів і рабинь; була у мене й доморосла челядь; посіlostей також, товару та овець була велика сила в мене, більш, ніж у всіх, що були передо мною в Єрусалимі.

8 Та й золота я нагромадив собі й срібла, і скарби царів та областей. Завів собі співаків і співачок, і втіху синів людських, жінок усякого роду.

9 Отак я став великим і перевищив усіх, що були передо мною у Єрусалимі; та й мудрість моя теж зосталась при мені.

10 Чого б не забажали мої очі, я не боронив їм, не позбавляв серця мого ніякої радості. Бо серце моє веселилось усяким моїм трудом, і це був мій пай з усього мого труду.

11 Тоді я глянув на всі діла, що руки мої вчинили, і на той труд, що ним я трудився; і ось: геть усе - марнота й гонитва за вітром, і ніякої з того хористи під сонцем.

12 Заповзявся я придивлятися, що воно таке мудрість, глупота й нерозум. Бо що буде чинити той, хто по цареві прийде? Те саме, що вже робилось.

13 І я побачив, що мудрість перевищує глупоту, як світло перевищує темінь.

14 «Очі мудрого на голові у нього, а дурний ходить у темноті.» Та я й те зауважив, що одна доля їм усім судилась.

15 І я подумав у моєму серці: якщо доля дурного випаде й мені, навіщо тоді мені моя більша мудрість? І от я мовив сам до себе: І це також марнота,

16 бо ні про мудрого, ні про дурного нема згадки повіки, а вже в найближчій будучині все буде забуте. І як мудрий, так само й дурний умирає!

17 І так я зненавидів життя, бо поганим здалось мені те, що діється під сонцем: бо все лиш марнота й гонитва за вітром.

18 І зненавидів я ввесь мій труд, яким, було, трудився під сонцем, тому що залишу його іншому, що буде по мені.

19 А хто знає, чи він буде мудрий, а чи дурний? Однак орудуватиме всім моїм трудом, що ним трудивсь я та мудрував під сонцем. І це теж - марнота.

20 Ось чому зневірилось моє серце в усім моїм труді, що ним трудивсь я під сонцем.

21 Буває бо чоловік, який трудився розумно, вміло та з хистом, однак, лишає свою частку чоловікові, що не трудився над нею, -це теж марнота й велике зло.

22 Бо що буде людині за всю його працю та журбу серця, яких завдає собі під сонцем?

23 Усі бо його дні лише біль, мука - його клопіт: навіть уночі не спочиває його серце; і це теж марнота.

24 Нема нічого ліпшого для чоловіка, як їсти, пити та зазнавати собі добра з своєї праці. Я спостеріг також, що це з руки Божої приходить.

25 Бо хто може їсти й пити без нього?

²⁶ Бо, хто йому довподоби, тому дає він мудрість, знання й радість; грішникові ж накидає заняття збирати та нагромаджувати, щоб лишити тому, хто довподоби Богу. Та й це марнота й гонитва за вітром.

РОЗДІЛ: 3

У сьому час-пора, і на все слухна хвилина під небом:

² час народитись і час померти, час садити і час посаджене виривати.

³ Час убивати й час лікувати, час руйнувати і час будувати.

⁴ Час плакати і час сміятись, час сумувати і час танцювати.

⁵ Час розкидати каміння і час його збирати, час обіймати і час обіймів уникати.

⁶ Час шукати і час губити, час зберігати і час розкидати.

⁷ Час роздирати і час ізшивати, час мовчати і час говорити.

⁸ Час любити і час ненавидіти, час на війну і час на мир.

⁹ Що за користь тому, хто працює, з того, над чим він трудиться?

¹⁰ Я бачив те заняття, що Бог дав людям, щоб вони ним клопотались.

¹¹ Усе він створив гарним у свій час, та й вічність він вклав їм у серце, одначе, так, що чоловік не може збагнути діл, що їх творить Бог, від початку до кінця.

¹² Я зрозумів, що нема для чоловіка нічого ліпшого, як веселитись і заживати добра поки віку його.

¹³ А й те: чи їсть, чи п'є, чи заживає добра у кожній своїй праці, і це - дар Божий.

¹⁴ Я знаю, що все, що робить Бог, воно буде повіки; нічого до нього не можна причинити, нічого від нього відняти; Бог робить так, щоб його боялись.

¹⁵ Те, що є, - давно вже було, а те, що має бути, - вже є; Бог же викликає минуле.

¹⁶ Бачив я ще й таке під сонцем: на місці правосуддя - кривда; на місці справедливости - беззаконня.

¹⁷ Я мовив у моїм сеоці: Праведника і грішника Бог буде судити, бо час-пора на всяку річ і на всякий вчинок.

¹⁸ Я мовив про людей у моєму серці: Бог випробовує їх, щоб показати, що самі собі вони - скотина.

¹⁹ Бо доля людей і доля тварин - одна в них доля: як помирають ці, так помирають і ті, і один дух у всіх них; людина нічим не ліпша від скотини, бо усе - марнота.

²⁰ Усе прямує до одного місця; все з порохи постало і все повертається у порошок.

²¹ Хто зна, чи людський дух знімається угору, а дух звірячий сходиться наниз додолу?

²² Я побачив, що нема нічого кращого для чоловіка, як радіти своїми ділами; така бо його доля; бо хто дасть йому побачити, що буде після нього?

РОЗДІЛ: 4

І знов побачив я всі утиски, що кояться під сонцем: пригноблені в сльозах, а утішителя немає; від рук гнобителів - насильство, а втішника немає.

² І проголосив я мертвих, що вже вмерли, щасливішими від живих, які ще живуть,

³ а ще ліпшим від одних і других того, який ще не жив, тож не бачив лихих діл, що діються під сонцем.

⁴ Помітив я також, що всякий труд, що всяка в ділах спритність -то тільки обопільна

заздирість: це теж лиш марнота й гонитва за вітром.

⁵ Дурний складає руки і їсть власне тіло.

⁶ Ліпша повна жменя спокою, аніж дві пригорщі повні труду та гонитви за вітром.

⁷ Бачив я ще й іншу марноту під сонцем.

⁸ Людина собі самотня, нікого другого не має; ні сина в неї, ані брата, а праці її нема краю, очі її не насичуються багатством. Для кого я працюю та позбавляю себе щастя? Це теж лиш марнота й лихий клопіт.

⁹ Двом ліпше, ніж одному, вони бо мають ліпшу користь із своєї праці.

¹⁰ Бо як упадуть, один одного підніме. Горе ж одному, як упаде, і нема нікого, щоб його підвести.

¹¹ Так само, як лежать удвох - їм тепло; одному ж як загітись?

¹² Наскочить на одного хтось, удвох проти нього стануть; троїста нитка не так хутко рветься.

¹³ Ліпший юнак убогий та розумний, ніж цар старий та дурний, що вже не годен слухати поради;

¹⁴ він бо із тюрми виходить царювати, дарма що в його царстві народивсь убогим.

¹⁵ Бачив я всіх живих, що під сонцем ходять, як вони коло юнака, коло другого, товпляться, що мав на його місце стати.

¹⁶ Безліч було народу, усіх тих, котрим він перед вів; та ті, що прийдуть потім, не будуть ним раді. Це теж марнота й гонитва за вітром.

¹⁷ Вважай на свої ноги, як ідеш у дім Божий. Приступай слухняно: це ліпше, ніж коли дурні приносять жертви; вони бо не знають, що вони зло чинять.

РОЗДІЛ: 5

Не квапся устами твоїми, і серце твоє хай не спішиться вимовляти слово перед Богом, бо Бог на небі, а ти на землі: тим слів твоїх нехай буде мало.

² Від багатьох клопотів походять сні, а від сили слів - дурні розмови.

³ Коли ти обречешся обітом перед Богом, не гайсь його виконати: Бог бо не любить дурнів; що обіцяв ти, те виконай.

⁴ Ліпше тобі не обрікатись, ніж обректись і не виконати.

⁵ Не давай твоїм устам уводити тебе в провину і не кажи перед посланцем: це сталось, мовляв необачно, - щоб Бог не розгнівивсь на твоє слово і діло рук твоїх не знищив.

⁶ Бо де багато снів і де багато слів - там марнота. Ти ж бійся - Бога.

⁷ Як побачиш у якійнебудь країні, що вбогого гноблять та гвалтують суд і правду, то не дивуйся тому, бо над високим чатує вищий, а над ними ще вищий.

⁸ Користь для краю в усьому - цар, який дбає про оброблені поля.

⁹ Хто любить гроші, не має їх досить; а хто любить достатки, ніякої користи з них не має. Це теж марнота.

¹⁰ Множаться статки, множаться й ті, що їх поїдають; і яка користь тому, хто їх має, крім хіба-що тієї, що дивиться на них очима?

¹¹ Солодкий сон робітника, чи з'їсть багато він, а чи мало; багатого ж пересит не дає йому заснути.

¹² Є наболіле лихо, що я бачив під сонцем: багатство, що зберігається власником

йому ж на шкоду.

13 І пропадає те багатство через якусь лиху пригоду, і як народжується в нього син, не має він у руках нічого.

14 Як вийшов з лона матері своєї нагий, так і повернеться; нічого не візьме за свою працю, щоб понести в руці з собою.

15 Це теж болюче лихо: яким прийшов, таким і відійде! Яка ж йому користь, що працював на вітер?

16 Та ще й до того увесь свій вік провів у темряві, в журбі, у великім гніві, у болях та досаді.

17 Ось що я визнаю за добре, за слушну річ для людини: їсти й пити та заживати собі добра з усієї праці, якою людина трудиться під сонцем за час свого життя, що Бог дає їй: така бо вже її доля.

18 Також кожен чоловік, якому Бог дає багатство й достатки, дозволяє їх споживати, брати з них свою частку та при своїй праці веселитись, - і це дар Божий.

19 Такий не згадує багато про дні свого життя, бо Бог займає його радістю свого серця.

РОЗДІЛ: 6

Є і таке лихо, що бачив я під сонцем, і гнобить воно вельми людину:

2 дасть кому Бог багатство, скарби й честь, і не бракує йому нічого з того, чого він міг би забажати. Та не дає йому Бог змоги тим користатись, і споживає те чужинець: це марнота й болюче лихо.

3 Якби хтось мав зо сто дітей і прожив літ багато, та численні були дні життя його, а душа його не зазнала щастя, та й похорону він не мав би, - то я кажу, що передчасний викидень щасливіший від нього:

4 бо він у марноту приходить і в темряву відходить, і його ім'я повите темрявою.

5 Не бачив він і не знав сонця, і цьому спокійніше, ніж тому.

6 Хоч би прожив той дві тисячі років, та щастя не зазнав, - хіба ж не всі в одне простують місце?

7 Вся праця чоловіка лиш для рота, та бажань його все одно не виконати.

8 Чим ліпший мудрий від дурного або бідний, що знає, як на світі жити?

9 Ліпше те, що бачать очі, аніж: жаданнями літати. Та й це теж марнота й гонитва за вітром.

10 Те, що існує, ім'я його вже було висловлене; відомо, що таке людина, й що вона не може правуватися з тим, хто від неї дужчий.

11 Що більше слів, то більше марноти: а що з того людині?

12 Хто знає, що добре для людини за час її короткого та марного життя, яке наче тінь проходить? Хто звістить людині, що буде по ній під сонцем?

РОЗДІЛ: 7

Ліпше добре ім'я, ніж дорога олія, і день смерти, ніж день народження.

2 Ліпше йти у дім, де плачуть, ніж у дім, де бенкетують, бо такий кінець кожного чоловіка, і живучий приймає це до серця.

- ³ Ліпше смуток від сміху, бо від смутного виду добрим стає серце.
- ⁴ Серце мудрого у домі смутку, серце ж дурня в домі радості.
- ⁵ Ліпше слухати догану мудрого, ніж пісні дурнів,
- ⁶ бо як тріскання тернини під казаном, так сміх дурного. Це теж марнота.
- ⁷ Насильство чинить мудрого дурним, а подарунки псують серце.
- ⁸ Ліпший кінець справи, ніж її початок. Ліпше покірний духом, ніж гордовитий. В біді чи гаразді - будь рівнодушний.
- ⁹ Не спішись до гніву духом, бо гнів гніздиться в серці дурнів.
- ¹⁰ Не кажи, що часи колишні були ліпші, ніж теперішні, бо то не мудрість піддала тобі це питання.
- ¹¹ Ліпша мудрість, ніж спадщина: вона корисна тим, що бачать сонце.
- ¹² Під захистом мудрости, як під захистом грошей; а перевага знання в тому, що мудрість дає життя тому, хто її має.
- ¹³ Розглянь уважно діло Боже: хто бо може випростати те, що він скривив?
- ¹⁴ У день щастя будь щасливий, а в день нещастя розважай: Бог однаково створив і цей і той, щоб ніхто не міг дійти, що буде після нього.
- ¹⁵ Усе я бачив за днів моєї марноти: і праведника, що у своїй праведності гине, і безбожника, що у своїй безбожності довгий вік тягне.
- ¹⁶ Не будь надмірно справедливим, ані занадто мудрим: чого б тобі себе губити?
- ¹⁷ Не будь надто злим, і не будь дурним: чого б тобі не у свій час вмирати?
- ¹⁸ Добре, коли триматимеш одне та й другого з рук не пустиш, бо хто боїться Бога, тому одне й друге поталанить.
- ¹⁹ Мудрість дає мудрому більше сили, ніж десять старшин у місті.
- ²⁰ Нема на світі такого праведника, що чинить добро, ніколи не згрішивши.
- ²¹ Не вважай на кожне слово, що говорять, щоб не почути тобі часом, як власний твій слуга тебе проклинає.
- ²² Сам бо добре знаєш, як часто ти також проклинав інших.
- ²³ Усього того я досвідчивсь мудрістю. Я мовив: Хочу бути мудрим! Та це було для мене недосяжне.
- ²⁴ Далеко те, що було, глибоко, преглибоко - хто його знайде?
- ²⁵ Я звернувся моїм серцем до того, щоб довідатись, вислідити й розшукати мудрість та розум; і я спізнав, що нечестивість є безумство і дурнота - божевілля.
- ²⁶ І я дізнався, що жінка гіркіша від смерти, що її серце - тенета й петлі, а її руки - пута. Хто Богові вгоден, той вирветься від неї; а грішник ускочить у її руки.
- ²⁷ От що знайшов я, каже Когелет, прикладаючи одне до одного, щоб знайти оцінку речей.
- ²⁸ Її моя душа шукає й досі, та не знаходить: на тисячу знайшов я одного чоловіка, а жінки між усіма я не знайшов ні одної.
- ²⁹ Лише оце, бач, ізнайшов я, що Бог сотворив людину прямодушною, вона ж стала шукати вигадок.

РОЗДІЛ: 8

Хто знає пояснення речей, як той мудрий? Мудрість людини освітлює її обличчя і відмінює суворість її виду.

² Чини волю царя і це з-за присяги перед Богом.

³ Не квапся відійти від нього; в погану справу не втручайся, бо він що схоче, зробить.

⁴ Бо слово царя могутнє. Хто зважиться йому сказати: «Що чиниш?»

⁵ Хто береже наказ, той не дізнає лиха; серце мудрого час і суд розрізняє.

⁶ На всяку бо річ є час і суд, і лихо, що над чоловіком висить, тяжке,

⁷ бо він не знає, що буде; хто йому скаже, як воно настане?

⁸ Ніхто не має влади над вітром, щоб стримати його, і ніхто не має влади над днем смерти. Від бою відпустки немає, і зло не вирятує того, хто його коїть.

⁹ Усе це я бачив, прихиляючи увагу до всього, що діється під сонцем, у час, коли людина панує над людиною - їй на шкоду.

¹⁰ Бачив я далі, що грішників ховали, і вони входили до спочинку, а ті, що чесно чинили, відходили далеко від святого місця, і їх у місті забували. Це теж марнота.

¹¹ Що вирок над лихим учинком не виконується швидко, тим то серце людське й повне бажання чинити зло.

¹² І хоча б грішник сто раз чинив зло, і то довго, однак я знаю добре, що щасливі будуть ті, що бояться Бога, власне тому, що вони його бояться.

¹³ Безбожному ж не буде щастя, і мов тінь проминуть його дні, бо не боїться Бога.

¹⁴ Є й така марнота, що діється на землі: праведним стається те, що заслужили своїми вчинками безбожні, а безбожним трапляється те, що заслужили своїми вчинками праведні. Я сказав: І це теж марнота.

¹⁵ І я почав хвалити радість, бо нема щастя для чоловіка під сонцем, як їсти, пити й веселитись, і щоб це супроводжувало його при його праці за час його віку, який Бог дав йому під сонцем.

¹⁶ Коли я спрямував мій розум на те, щоб спізнати мудрість та щоб додивитись на справи, які діються на землі, - бо ні удень, ані вночі не бачать сну очі -

¹⁷ тоді побачив я, розглянувши всі діла Божі, що ніхто не може збагнути діл, які діються під сонцем. Як би чоловік не силкувався, не може їх дослідити. Та й мудрий теж, навіть коли думає, що знає, не може їх дослідити.

РОЗДІЛ: 9

Усе це я розважив у моїм серці й зрозумів, що праведні й мудрі та й діла їхні в руці Божій. Не знає чоловік, чи він любови, чи ненависти вартий: усе перед ними - марнота.

² Усе однаково всім приходить; однак доля: праведному та безбожному, доброму й чистому та нечистому; тому, хто приносить жертви, й тому, хто їх не приносить. Однаково і доброму і грішникові, і тому, хто клянеться, і тому, хто боїться кляти.

³ Це ж бо й біда в усьому, що діється під сонцем, що доля однакова для всіх та що серце людське повне злоби, і безум у їхньому серці, покіль віку їхнього; а потім - до мертвих!

⁴ Поки хто належить до всіх живих, має ще надію: бо ліпший живий пес, ніж лев мертвий.

⁵ Живі бо знають, що помруть, а мертві нічогосінько не знають; нема їм більш уже заплати, пам'ять бо про них забулась.

- ⁶ Любов їхня, ненависть їхня, ревності їхні - усе вже пропало: вони не матимуть повіки участі ні в чому, що діється під сонцем.
- ⁷ їж отже хліб весело, пий вино щасливим серцем, бо Бог благословив уже твоє діло.
- ⁸ Хай завжди буде на тобі одежа світла, і олія хай не сходить з голови твоєї.
- ⁹ Живи собі весело з жінкою, що її любиш, усі дні життя марноти твоєї, яку Господь дав тобі під сонцем, бо всі дні марноти твоєї - це твоя частка в житті й у твоїй праці, якою трудишся під сонцем.
- ¹⁰ Усе, що потрапить тобі під руку, роби, поки живеш, бо у Шеолі, куди простуєш, нема ні роботи, ні мізкування, ні знання, ні мудрости.
- ¹¹ Знову зауважив я під сонцем, що не все швидкі бігають, хоробрі воюють, мудрі хліб їдять, розумні багатіють, а вчені осягають ласку, і що час недолі всіх їх спіткає.
- ¹² Чоловік свого часу не знає: немов ті риби, що ловляться у вражий невід, або як птахи, що заплутуються в сильце, так само й люди потрапляють у знегоду, коли вона злетить на них зненацька.
- ¹³ Бачив я ще й таку мудрість під сонцем, і вона мені великою здалася:
- ¹⁴ було собі якесь маленьке місто, і людей у ньому було мало. Прийшов під нього великий цар, обліг його і висипав вали високі проти нього.
- ¹⁵ Аж ось знайшовся в ньому чоловіча, бідний, але мудрий; і мудрістю своєю врятував те місто, але ніхто і не згадав. отого бідолахи.
- ¹⁶ І я сказав: Мудрість ліпша, ніж сила, та, проте, мудрість бідного в погорді, і слів його не хочуть слухати.
- ¹⁷ Тихе слово мудрих варт більше, ніж крик ватажка дурнів.
- ¹⁸ Мудрість ліпша від військової зброї. Одна хиба нищить багато добра.

РОЗДІЛ: 10

Мертві мухи роблять масть мировара смердючою й гнилою; трохи дурноти може переважити й честь.

- ² Серце мудрого праворуч нього, а серце дурного - ліворуч.
- ³ Ледве він пуститься в дорогу, йому забракне духу, і всі кажуть: Дурень!
- ⁴ Коли вельможі гнів на тебе запалає, не кидай твого місця: бо лагідність виліковує провин багато.
- ⁵ Є зло, що бачив я під сонцем, промах, що від володаря походить:
- ⁶ безумному дають гідності високі, обдаровані ж мусять униз сидіти.
- ⁷ Бачив я рабів верхи на конях і князів, що як раби йдуть пішки.
- ⁸ Хто копає яму, сам упаде до неї. Хто валить мур, того вкусить гадюка.
- ⁹ Хто вириває каміння, може надірватись. Хто коле дрова, наражується на небезпеку.
- ¹⁰ Притупиться сокира, й не наточиш вістря, мусиш напружувати сили, та мудрість дасть перевагу.
- ¹¹ Як укусить незаговорена гадюка, не допоможе й той, хто вміє заговорювати.
- ¹² Слова з уст мудрого - ласка, а уста дурня його гублять.
- ¹³ Початок слів уст його - дурниці, а кінець його бесіди - безглуздя.
- ¹⁴ Дурний завжди говорить: Людина не знає того, що буде, і те, що настане після неї, хто їй звістить?
- ¹⁵ Праця дурного втомлює його, бо він і не знає, кудю податись до міста.

- ¹⁶ Горе тобі, о краю, коли твій цар - хлопчина, а князі твої їдять від ранку!
- ¹⁷ Щасливий ти, о краю, коли твій цар шляхетний, і князі твої їдять у пору, як мужі, а не як п'яниці.
- ¹⁸ З-за лінощів хилиться сволок, і з-за недбальства рук протікає хата.
- ¹⁹ Бенкет справляють, щоб посміятись, і вино життя розвеселяє. За гроші все можна мати.
- ²⁰ Навіть і в думці не клени царя, а й у спальні не проклинай вельможу, бо небесне птаство рознесе голос, і пернаті оповістять ту мову.

РОЗДІЛ: 11

- П**усти твій хліб на воду: по довгому часі ти знайдеш його знову.
- ² Паїв зроби сім або й вісім, бо ти не знаєш, яка біда скоїться над землею.
- ³ Як хмари дощу повні, то виливаються на землю. Чи дерево впаде на південь, чи на північ, воно лежатиме на місці, де впало.
- ⁴ Хто пильнує вітру, сіяти не буде; хто дивиться на хмари, жати не буде.
- ⁵ Так само, як не знаєш, яка дорога вітру, ані як ростуть кості у вагітної утроби, так само ти не знаєш і діл Бога, що все робить.
- ⁶ Зранку засівай твій засів, а й увечері не давай твоїй руці спочинку, бо ти не знаєш, чи це, чи те пощастить, або чи те і це так само добре буде.
- ⁷ І світло солодке, і весело очам дивитися на сонце!
- ⁸ Навіть коли б хтось прожив багато років, хай усіма ними веселиться, але хай тямить про дні мороку, бо буде їх чимало. Все, що приходить - марнота.
- ⁹ Радій, юначе, у твоїй молодості, і нехай серце твоє зазнає щастя за днів твого юнацтва; іди куди тебе тягне твоє серце, за тим, що чарує твої очі, але знай, що за все це Бог на суд тебе поставить.
- ¹⁰ Гони тугу з твого серця й віддали від себе лихо; але і молодість і чорний волос - марнота.

РОЗДІЛ: 12

- П**ам'ятай про твого Творця у дні твоєї молодости, перше, ніж лихі дні прийдуть і роки настануть, що про них скажеш: Вони мені не доподобили;
- ² перш, ніж померкне сонце й світло, місяць і зорі, і насунуть по дощі знов хмари;
- ³ тоді, як затремтять сторожі дому, і позгинаються мужі хоробрі, і ті, що мелють, кинуть молоти, бо їх мало, і потемніють ті, що виглядають у вікна,
- ⁴ і зачиняться на вулицю двері, і притихнуть жорна; замовкне голос пташки, і припиняться пісні;
- ⁵ коли здійматись угору буде страшно, ба й на дорогу буде лячно вийти; і дерево цвістиме мигдалеве, і сарана стане тяжкою, і каперс висиплеться, - бо людина відходить до своєї вічної домівки, і плакальники вже по вулиці вештаються;
- ⁶ перш, ніж порветься срібна нитка, і золота плящинка розіб'ється, і трісне глечик над водою, колесо поломиться коло криниці,
- ⁷ і порох повернеться у землю, звідки взявся, а дух відійде до Бога, що його він дав.
- ⁸ Марнота марнот, каже Когелет, геть усе марнота.

- ⁹ Та опріч того, що Когелет був мудрий, він навчав ще й людей знання; він зважив, дослідив і уклав багато приповісток.
- ¹⁰ Когелет старався дібрати вирази гарні, й вірно списав слова правди.
- ¹¹ Слова мудрих - як остроги, як гострі цвяхи; їх дав тільки один пастух.
- ¹² Що понад це, мій сину, ось тобі острога: писанню численних книг кінця немає, а багато науки втомлює тіло.
- ¹³ Кінець усьому, що чути було, такий: Бога бійся і заповідей його пильнуй, бо в цьому вся людина.
- ¹⁴ Усі бо діла Бог приведе на суд: усе, що тайне, чи воно добре, чи лихе.

For other languages please go to **www.wordproject.org**